

Upravljanje požarima u zaštićenim područjima

Uloga požara u ekosistemu - dobre i loše strane

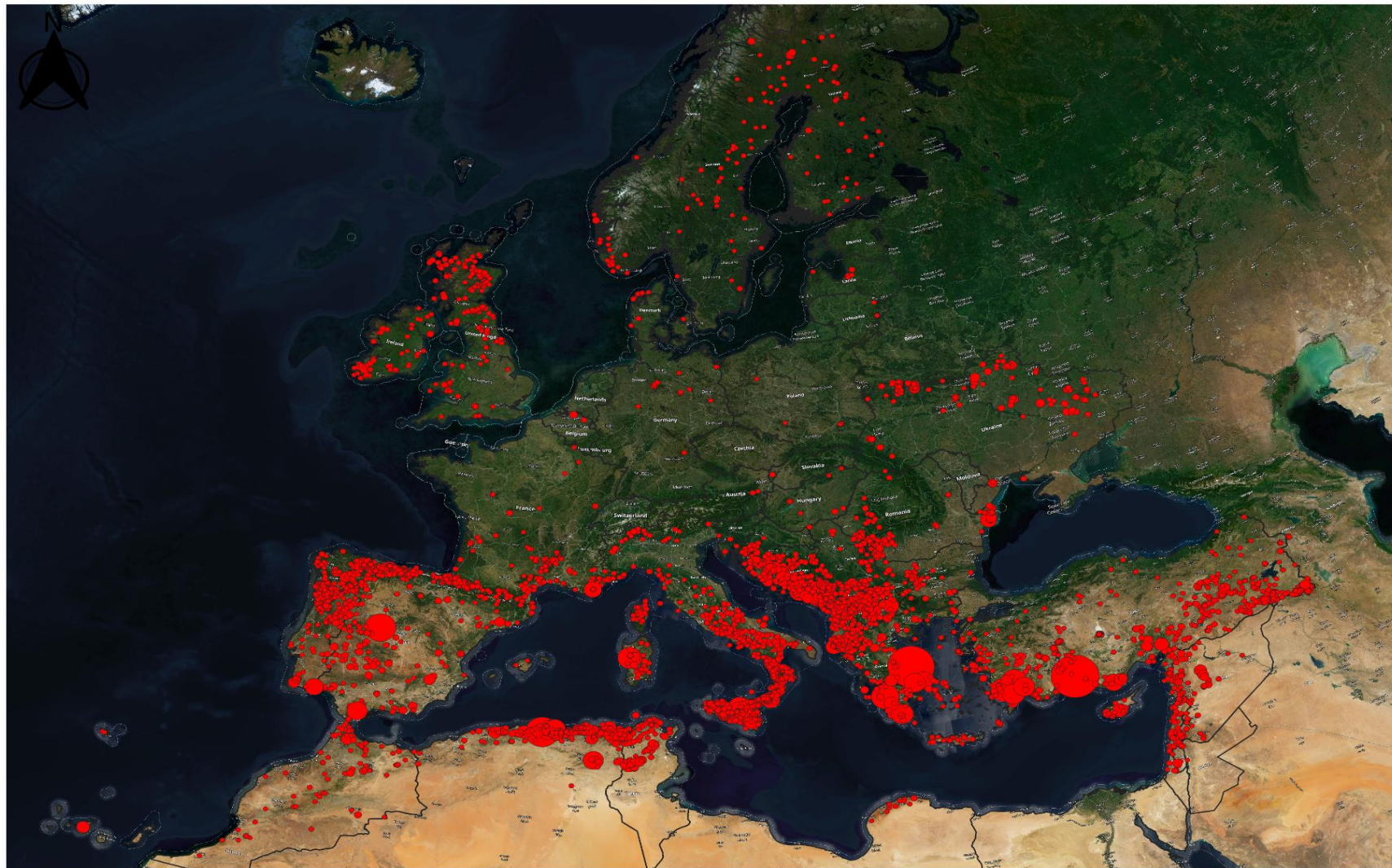
Mr Ranko Kankaraš, dipl.ing.šumarstva

Crna Gora
Ministarstvo ekologije,
prostornog planiranja i urbanizma

Relevantnost teme

Relevantnost - regionalni kontekst

Table 2. Analysis of the portion of mapped burnt areas over 30 ha in 2021.

Region	% of mapped burnt area from fires >30ha
EU	94%
Other European countries	97%
MENA countries	98%

Land cover	Area burnt	% of total
Broadleaf forest	5610	17.9
Coniferous forest	2018	6.5
Mixed forest	2372	7.6
Transitional	6883	22.0
Sclerophyllous vegetation	6275	20.1
Other Natural Land	6118	19.6
Agriculture	1972	6.3
Artificial Surfaces	9	0.0
Other Land Cover	18	0.1
TOTAL	31275	100

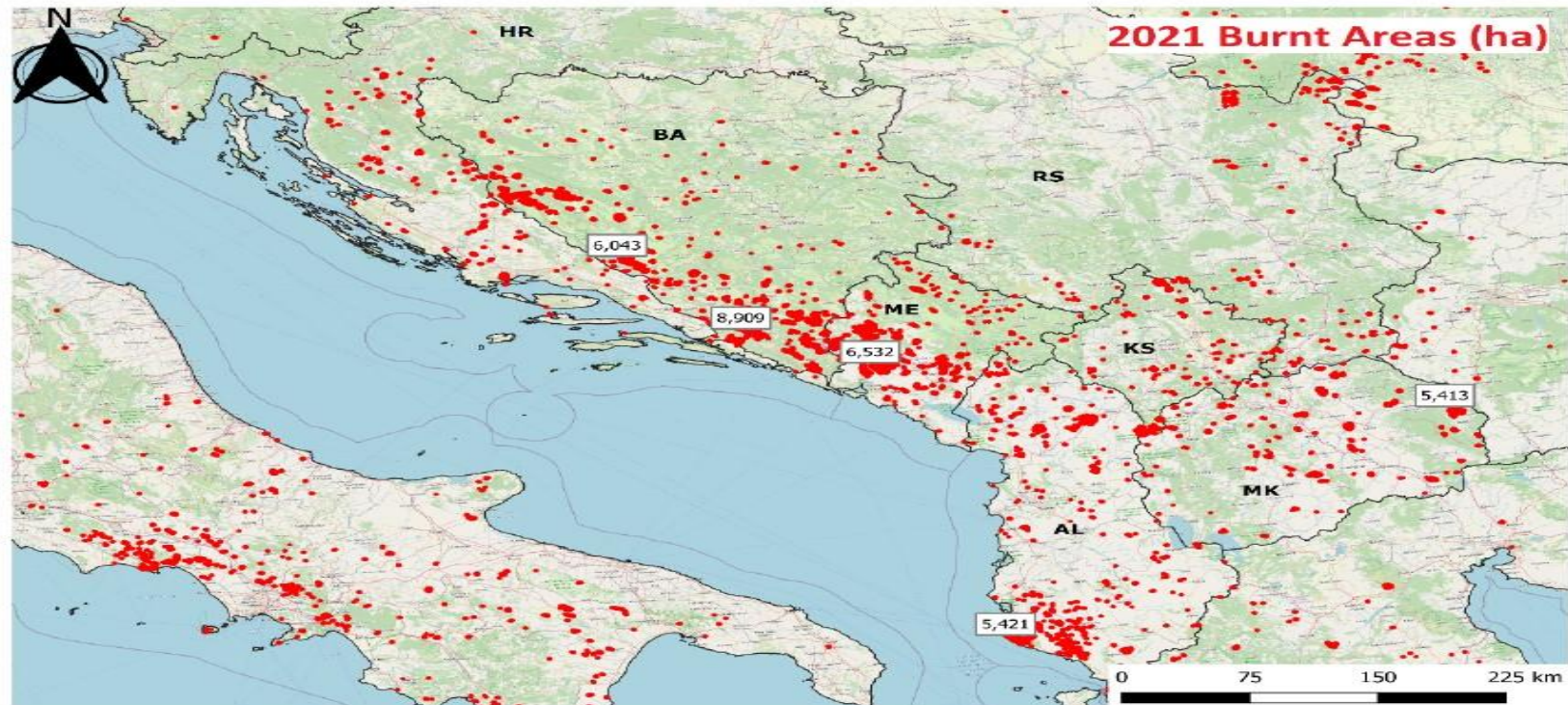

Figure 10. Burnt area scars in the Balkans in 2021. Largest fires are indicated in ha.

Negativni trendovi

- ▶ **Klimatske promjene**
- ▶ - suše
- ▶ - toplotni talasi
- ▶ - vjetar
- ▶ **Depopulacija ruralnih područja**
- ▶ - zarastanje poljoprivrednih površina u šume (tranzicija vegetacije)
- ▶ - velika koncentracija gorivog materijala u prostoru
- ▶ **Šumarstvo**
- ▶ - nesporovođenje mjera njege u šumama
- ▶ - procesi sušenja šuma

Ključni uzroci šumskih požara

- ▶ Paljenje šuma radi stvaranja uslova za pojavu šumskih pečurki i ljekovitog i aromatičnog bilja
- ▶ Paljenje požara radi čišćenja livada i pašnjaka u kontaktnim zonama sa šumama
- ▶ Paljenje šuma radi prikrivanja bespravnih aktivnosti u šumama
- ▶ Nenamjerno izazivanje požara koje nastaje usljed ljudskih aktivnosti i povezano da društvenim djelatnostima
- ▶ Namjerno paljenje požara kao fenomen koji se dešava bez razloga (piromanstvo)
- ▶ Požari koji nastaju djelovanjem biotičkih činilaca (pražnjenje elektriciteta u atmosferi i dr.)

Posljedice

- ▶ **Gubitak ljudskih života**
- ▶ **Uništavanje biodiverziteta**
 - ▶ - ugrožavanje brojnosti pojedinih vrsta
 - ▶ - slabljenje sposobnosti obnavljanja
 - ▶ - gubljenje staništa
- ▶ **Uništavanje supstance**
 - ▶ - gubitak drvene biomase
 - ▶ - smanjenje potencijala za sekvestraciju CO₂
- ▶ **Narušavanje ambijenta šuma i umanjivanje vrijednosti šumskih pejzaža**
- ▶ **Gubljenje kulturnog identiteta**
- ▶ **Povećanje zagađenja vazduha i negativan uticaj na zdravlje ljudi**

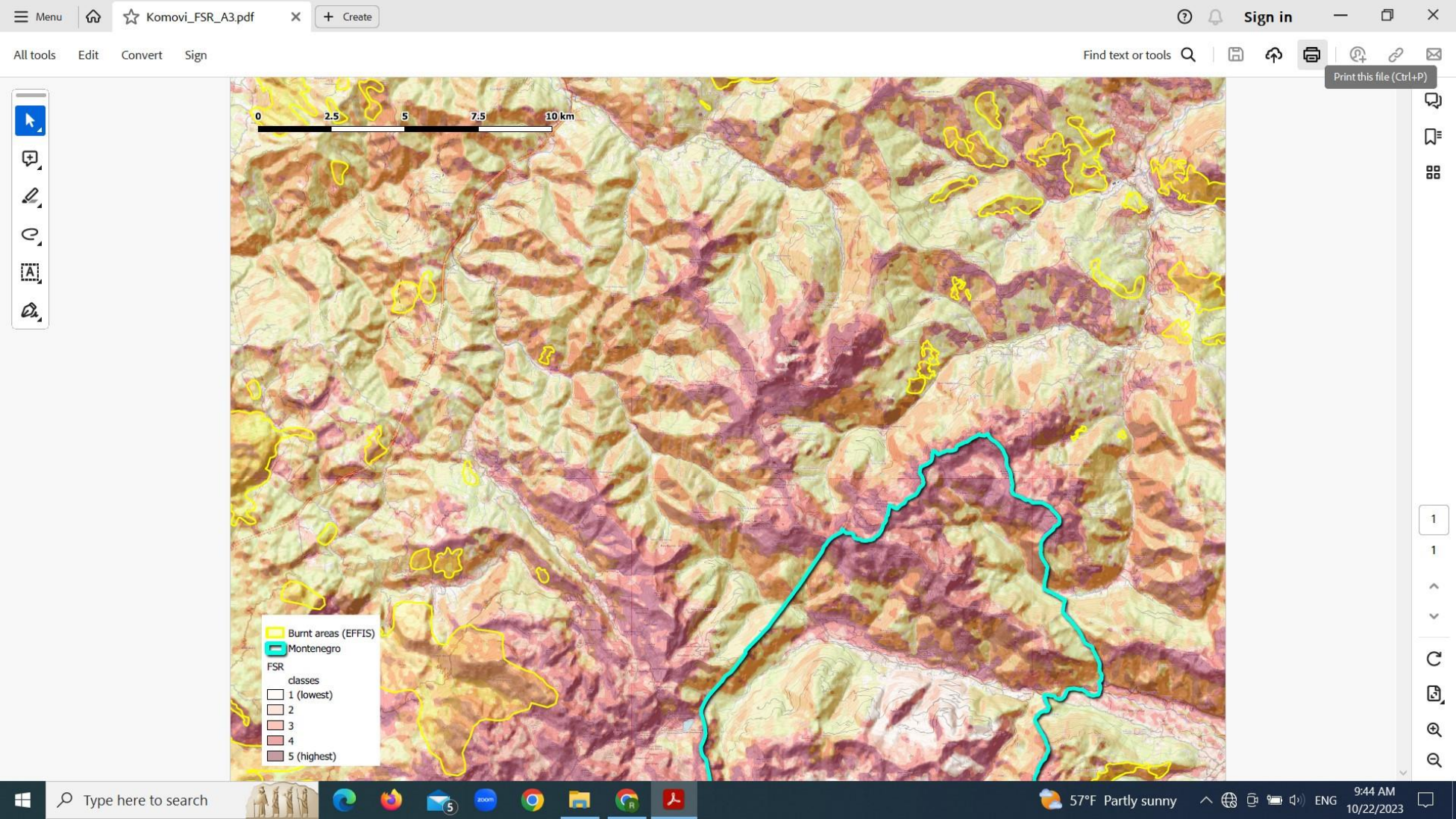
Pozitivne strane

- ▶ **Pozitivne stvari su apsolutno ograničene na sledeće pojave:**
- ▶ - Kontrolisano paljenje livada radi stvaranja barijera za širenje požara na šume
- ▶ - Paljenje kontrapožara u slučajevima zaustavljanja širenja požara na veće površine
- ▶ - Paljenje prizemne vegetacije radi pospješivanja prirodne regeneracije
- ▶ **Sve navedene aktivnosti primjenjuju isključivo lica koja su obučena za vršenje istih.**
- ▶ **Preduslov za primjenu su razvijeni zakonski propisi kojima se definišu nadležnosti, način sticanja licence za obavljanje navedenih aktivnosti i kazne za kršenje propisa.**

Odgovori (primjer projekta MediteRE3)

- ▶ Izrada baznih studija (fokus na zaštićena područja) i tehničkih ekspertiza
- ▶ Izrada smjernica za pametno upravljanje pejzažima Mediterana (6 vodećih principa definisano)
- ▶ Kreiranje akcionih planova za zaštićena područja
- ▶ **Ciljevi:**
- ▶ - uključivanje svih zainteresovanih strana
- ▶ - primjena koncepta **smart fire landscape planinig** na bazi praksi koje već egzistiraju na datom prostoru
- ▶ - povećanje otpornosti šumskih pejzaža na šumske požare kroz investicije koje imaju održivost, odnosno povrat novca, ekoloških i ekonomskih vijednosti
- ▶ **Šta to znači?**
- ▶ Ulaganje u prevenciju i smanjenje rizika, fokusirajući se na integrisano planiranje prostora, identifikaciju uobičajenih praksa korišćenja pejzaža koje se dalje koriste kao obrazac, pametno upravljanje šumskim resursima, održavanje poljoprivrednih aktivnosti i stočarstva, korišćenje biomase radi smanjenja akumulacije gorivog materijala.

Kako to izgleda?

HVALA NA PAŽNJI

Mr Ranko Kankaraš